

ANONAMENTUL
 An . . . 28.— Cor.
 An . . . 14.— „
 An . . . 7.— „
 An . . . 2.40 „
 An . . . 2.40 „
 An . . . 40.— franci
 Telefon
 An . . . 750.

REDACȚIA

ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Multumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napolază.

ROMÂNUL

Constantin-Vodă Brâncoveanu.

† 15 August 1714.

Acă un scriitor ar scoate la lumină per-
 sonajele reprezentative ale trecutului ne-
 românesc, dacă le-ar analiza arătân-
 de întreagă strălucirea lor, atunci de si-
 nătrebui să se oprească îndelung la fi-
 gurile „boierului vechiu și domnului creștin”,
 și să numește cântecul pe Constantin Brân-
 coveanu, și să stea uimit că într-o vreme ca
 aceasta s-a putut ivi la noi o personalitate așa
 multilaterală și totodată așa de armonică
 și echilibrată. Căci poate nici odată în is-
 toria noastră n-au fost ambiții și interese mai
 înalte, n-au fost ciocniri mai viclene în
 viața neamului nostru, și nici odată n'a
 fost mai greu să urmezi o linie de conduită
 și să-ți păstrezi deplină cumpănă ca
 în zilele acele, când o crăie și trei
 țigani își încrucisau săbiile rășboinice pe
 capetelor noastre, dintre cari una cu
 vârtejdea puterilor, cari simte că i se duc,
 și cu impetuositatea elementară a celor
 de ieri în istorie. Trebuia un deosebit
 talent să pătrunde ambițiile și împrejurările,
 să aibă putere de-a judeca drumul cel
 mai istețime politică fără păreche ca să-ți
 urmezi drumul acesta dictat de nevoile și
 circumstanțele tale, trebuia o energie de oțel ca
 să stăpâni curentele și ambițiile și ne-
 liniștile interne și trebuia un desăvârșit e-
 nergetic să sufletească ca în vâlmășagul acela să
 răzbi niciodată capul, ci să stai neclintit
 hotărât la cârma, unde ți-e locul.

Constantin-Vodă în mod excepțional
 înzestrat cu toate acestea. Vlăstar din
 din Basarabilor a adus cu sine drept moș-
 tate sufletescă întreg caracterul bărbătesc
 și curajul săi, dar totodată și pătrunzător
 și simț politic și perspicacitatea aceea
 a omului, care a încununat cu izbânzi
 toate moartea dela Cozia. Și-a adus
 în întreg duhul acela cucernic și artistic,
 și în negurile codrilor de brad ai Car-
 paților de miazăzi au presărat podoabele de
 aur și schituri albe, cuiburi de evlavie
 și cultură. A fost Constantin-Vodă domni-
 tul acela care simțea că sângele lui din sân-
 gele poporului românesc este, că rădăcinile su-
 lui din pământul românesc și-au supt
 și viață; a fost voevodul cu trup din
 și suflet din sufletul neamului nostru
 și-a dat totdeauna sama de forțele și
 de acestui neam. Poate în nici un voevod
 românesc nu s-au arătat așa de
 însușirile noastre de rasă, ca în a-
 personalitate, care între împrejurările
 politice un sfert de veac a știut în-
 ține țara Românești.

Și după cum una dintre marile lui nizuinți
 și asigură și să-și statornicească
 E adevărat. A jertfit mii de punți de
 și mituit, a amenințat, a intrat în le-
 și oameni pe cari nu-i putea suferi, a
 chiar la rășboi când a fost vorba de

tronul său, iar Constantin Bălăceanul și-a is-
 pășit cu moartea în lupta dela Zărnești pă-
 catul de a nu-și fi luat ochii dela tronul Mun-
 teniei. Dar să nu se uite împrejurările grele
 în cari se afla atunci această țară. Constantin-
 Vodă vedea foarte bine ce se petrece și știa
 foarte bine ce are să se aleagă de ai săi și
 de țara sa, când frânele vor încape pe mâni
 slăbănoage.

Ingrijirea bunului mers al țării a fost în
 totdeauna gândul ce l-a călăuzit. De aici a
 izvorât întreagă politica sa de cotituri istețe.
 Voia să asigure țării sale vremi pașnice
 și liniștite pentru dezvoltare, și s'o ferească
 de a ajunge teatru de rășboi între cele trei
 împărății, cari ar fi zdrobit-o, ca pietrele de
 moară bobul de grăunte. Și n'a cruțat nimic
 pentru ajungerea scopului acestuia. Când du-
 pă biruințele din Ungaria și după înstăpâni-
 rea lor în Ardeal armate austriace trec sub
 conducerea lui Heissler în Muntenia, Brânco-
 veanu caută o înțelegere cu acesta, ca să-l în-
 duplece a-și face calea întoarsă, iar când tă-
 țarii la porunca sultanului intră și-i gonesc pe
 Nemți, dar e primejdie, să stea ei acum pe ca-
 pul țării, el îi înduplecă prin daruri bogate,
 să iasă cât mai curând, scurtând astfel sufe-
 rințele poporului. Și pururi o politică dibace
 de cotituri și subterfugii, care, deși el era
 amenințat în orice clipă cu moarte, asigura
 totuși țării sale un rol, și nu o lăsa să fie cu
 totul dărăpănată.

Tendința lui supremă de a sta bine cu sta-
 tele cari se rășboiau, — Austria cu Turcia,
 sau Rusia cu Turcia, — i-a izbutit aproape
 totdeauna. Când Austria e biruitoare el intră
 în legături cu ea și totodată nu-și pierde nici
 încrederea Turcilor. Ba mai târziu când Tur-
 cia ajunge biruitoare și el e alături de ea,
 încă Turcii îl scuză către Francezi, „că el fu-
 sese nevoit a fățări prietinia către Austria, ca
 să se poată menține în scaun.”

Spiritul acesta politic iese apoi și mai bi-
 ne la iveală în legăturile ce le are el cu Rușii,
 când aceștia sunt în rășboi cu Turcii, iar Au-
 stria cade pe al doilea plan. Căci după cum
 spune cronicarul, „văzând Brâncoveanu că
 Turcii nu stau la vorbele lor și pe Nemți, că
 s'au împăcat cu Turcii de nu era nici un ra-
 zim și nici un ajutor despre dânșii, au început
 a se ajunge cu Muscalii”. De data asta el ia
 bani dela Ruși spre a le aduna proviant și tri-
 mite totodată Turcilor 300 de punți, ca să
 nu-l silească să intre în rășboi împotriva Ru-
 șilor. Iși strânge oaste și stă cu ea la Urlați
 fără a se da pe față ci așteptând desfășurarea
 evenimentelor. Când Toma Cantacuzino trece
 hotărât la Ruși el își vede planul nimicit, îi
 părăsește de tot, zahareaua cumpărată pe sa-
 ma țarului o dă acum oștilor turcești, dar tot-
 odată restituie și Rușilor banii. Și n'avea în-
 cotro. Situația în care se afla, îl silea să-și
 aibă totdeauna o porțiță deschisă.

Se pare ciudată, se pare adeseori de pu-
 țină înălțare sufletească această purtare. Dar,
 după cum spune d. Xenopol, „acest sistem po-
 litic, care este nevoit să loviască în față toate
 principiile cele mai elementare ale moralei și
 buneii credinți, care este împins a nu mai cu-
 noaște nu numai sfințenia cuvântului, dar nici
 chiar acea a jurământului, era din nefericire
 singurul, pe care țările române îl mai puteau
 întrebuința ca armă în crâncena și desperata
 lor luptă pentru traiu”.

Cu o astfel de muncă nu-i mirare dacă
 vaza țării s'a ridicat și bunăstarea a prins
 iarăși. Unor boieri, — după vorbele croni-
 carului Popescu, — „nu li-au lipsit nici un fel
 de bine, ca să nu-l albă: voie veghiată, sfet-
 nici ai Domnului plini de bani, de sate, de vii,
 fără bir, fără împrumutări... Zic adevărul iar
 nu minciună, că mai bine trăia ei decât Con-
 stantin-Vodă; că el avea grijile domniei, iar
 ei avea primblările, și desfătărilor, și tot bi-
 nele”.

Un astfel de domnitor însă, care pe lângă
 datorințele ce i le impunea greaua sarcină a
 ocărnuirii, mai asculta în suflet grăind și tra-
 diția strămoșilor săi, nu putea să se abată de
 cărările Basarabilor sprijinitori de învățatură
 și paznici ai credinței creștinești moștenite din
 părinți. Minunatele clădiri dela Curtea de Ar-
 geș, îndărătnicele ziduri împodobite dela Co-
 zia îi aduceau aminte de cucernicia celor de
 pe vremuri, și parcă-l îndemnau să urmeze și
 el îndemnul lor.

Și Constantin-Vodă pune zidarii la lu-
 cru prin creerii muntilor, să ridice locuri de
 închinare și de pomenire, chiamă meșteri de
 departe să zugrăviască pe pereți icoane cu
 pildele vieții creștinești. Și din străduințele a-
 cestea ale lui s'a ridicat fermecătoare în mun-
 ții Hurezului mănăstirea sfinților Constantin
 și Elena, această comoară de artă românească.
 Voia să ia la întrecere doar chiar vechea
 mănăstire dela Argeș. Și ferestrele bogate în
 sculpturi, și discurile de piatră lucrată, și
 stâlpii și ușile înflorite și pridvoarele și zu-
 grăveala meșterilor români și greci, totul e
 vrednic de pilda lui Neagoie. Iar înlăuntru,
 ca unul care voia, aici să-i odihnească moaș-
 tele, a pus, să-i zugrăviască și „toată dunga
 bătrână și blagorodnă” a neamului brâncove-
 nesc și pe el însuși alături de doamna Marica
 și frumoasa sa familie de patru feciori și șap-
 te domnițe.

Dar activitatea lui bisericească nu se pu-
 tea opri aci. Înaintașii săi au fost totdeauna
 sprijinitorii, dacă nu susținătorii credinței
 dreptmăritoare pe plaiurile Ardealului. De-
 la drumul arătat de acel cu nume de arhan-
 ghel, nu se putea abate nici el, mai ales acum
 când catolicismul iesuiților amenința tot mai
 mult metropolia ardeleană. Și când a simțit
 că — sărăcia și presiunea îl clatină în cre-
 dință pe metropolitul Bălgradului, a pus mă-

nă de ajutor în 1698, a strâns divanul și socotină „că această sfântă mitropolie se învăluiește ca o corabie în mijlocul valurilor mării fiind între multe feluri de eretici necredincioși”, i-a dăruit pe fiecare an suma de „bani șase mii”. Când văzu apoi că nizuintelor ieșuite metropolitul Atanasie li se cam închină, i se păru că nu e de ajuns ajutorul dat pentru a se împotrivi „ereticiiilor”. În 1700 într'un alt divan dăruie deci mitropoliei ardelenne „din a sa agoniseală” frumoasa moșie „în câmpul Merișanilor ot sudu Argeșu de peste tot hotarul de câmpu, de pădure, de apă cu vaduri de moară și den liniștea satului cu totu venitul ce ar fi”, voind astfel să scape de învăluire corabia. Erau acestea două dispoziții de cea mai mare importanță pentru românismul din Ardeal și Țara Ungurească.

Dar Constantin-Vodă nu s'a putut bucura de roadele lor, precum nu s'a putut bucura până în sfârșit nici de roadele politicele sale. În Ardeal Atanasie a primit unirea, în Țara Românească evenimentele s'au precipitat pe neașteptate și planurile s'au răsturnat toate îngropând sub ruinele lor și pe cel ce le făurira.

Și Constantin-Voevod, care ne privește cu blândețe bărbătească din o stampă contemporană, bărbatul iubit de întreagă obștea „nu numai pentru multa vrednicie și înțelepciune ce avea, ci mai vârtos pentru multele blândețe și faceri de bine, care spre toți, încă din boierie avea”, acest domnitor de adevărat suflet românesc cade jertfă vicleniilor, însoțit de lacrimile țării pleacă la Constantinopol, ca împreună cu ai săi să cadă sub satârul gădelui și să-și ispășiască astfel vina de a fi muncit pentru binele țării și neamului său.

Sunt două sute de ani de atunci. Și oricât ar fi de mare zgomotul de arme al zilelor noastre, în suflet totuși ne răsare, ca o icoană luminoasă, acel

Brâncoveanu Constantin
Boer vechiu și Domn creștin

al cântecului. Il privim, și ne închinăm smeriți în fața lui, căci e unul dintre mucenicii vieții și culturii noastre.

Sfârșitul lui Constantin-Vodă Brâncoveanu.

De A. D. Xenopol.

Vizirul trimite (atunci) pe Mustafa aga cu puțini oameni și cu două firmame, unul de maziile pentru Brancovanu, altul îndreptat cătră toată boierimea ca să dea de grumaji pe domn. În timpul ce Mustafa călătoria cătră Muntenia, fiica lui Brancovanu se îmbolnăvește foarte greu și moare, puține zile înaintea catastrofei ce era să se întâmple. În delirul ce o apucase înaintea morții, ea spunea că vede o mulțime de Turci, cari vin să iee pe tatăl ei și să-l ducă la Constantinopol. Prezicerea prea adevărată a nenorocirilor viitoare!

Mercuri înaintea Paștilor în ziua de 4 April 1714 aga descalecă în București la curțile domnești, prinde toate porțile și declară pe Brancovanu de maziil. Domnul auzind această veste înfiorătoare sare la ferestri, strigând din răspuneri pe armata sa: „Slujitori, slujitori, unde sunteți? nu mă lăsați!” Boierii însă se retrăsese cu toții, luând și pe slujitori.

Agă trimițând să cheme pe câțiva din boeri; aceștia iau pe domn în chezașia lor că nu va fugi și-l pun sub pază, până a doua zi când sosește imbrisorul care trebuia să-l ducă la Constanti-

nopol. „Mare jale era a privi cineva atunci un domn vestit ca acela, îmbătrânit în domnie; bocete și țipete în fetele și nurorile lui; ci pe toți i-au strâns cu mare pază și groază la un loc și pe feciori și pe gineri, și nimic zăbovind ci tot în grabă l-au gătit să-l pornească mal curând”.

Când eși Brancovanu din București (24 Martie 1714), tot norodul, cu mic cu mare, alerga după el vărsând lacrimi îmbelșugate. Părea că ar fi întovărășit carul lui de moarte! Și într'adevăr unde se ducea Brancovanu aiurea decât la o sigură peire?

Ajuns la Tarigrad el fu aruncat în închisoarea celor șapte turnuri, unde fu supus torturii împreună cu toată familia lui spre a destăinui unde își ținea ascunse comorile sale, despre care se povestea la Constantinopol lucruri de necrezut. Ceeace întrecea însă orice cruzime era, că aceste cazne se aplicau tatălui înaintea copiilor și a mamei, și acestora înaintea părintelui lor.

Cu o zi înainte de execuțiune se prezintă înaintea lui Brâncovanu Bostangi pașa și-i spune că dacă până în 5 luni ar da 20.000 de pungi, nu numai că va fi iertat dar încă va fi și restabilit în domnia țării sale. Se cerea lui Brancovanu nimic mai puțin decât 10.000.000 de lei. Atâta n'avea nici el. Luând această propunere absurdă ca o insultă adusă nenorocirii lui, Brancovanu nu se putu stăpâni de a vorbi grele cuvinte la adresa sultanului. Dar inima lui începuse a se împietri atât la durerile fizice cât și la cele morale, și într'adevăr că această împietrire îi era de nevoie.

Duminecă în ziua de 15 August fostul domn al Munteniei fu dus împreună cu trei fii ai lui: Constantin, Radu și Matei și ginerele său Enache Văcărescu la un chiosc de lângă malul mării, unde se afla Sultanul. Acesta poftise alce pe ambasadorii mai multor puteri, anume ai Rusiei, Germaniei, Franței, Angliei, Veneției, Olandei și Svediei, căci sultanul vroia ca cumplitul val al urgiei sale să inunde toată Europa cu spaimă și îngrijire.

Înaintea chioscului se afla o mică piață unde victimele erau să fie executate. După ce sultanul îi muștră prin câteva cuvinte pentru necredința lor, „gădele îi puse de ingenunchiară unul lângă altul la oare care depărtare. După ce le dete voie să facă o scurtă rugăciune, el sbură dintr'odată capul ginerelei lui Brancovanu, după aceea pe acel al feciorului celui mai mare, apoi celui al doilea. Când fu să ridice sabia pentru a tăia capul celui mai tânăr, în vârstă numai de 16 ani, acesta îngrozit de moarte se rugă de sultan să-l erte, făgăduindu-i să se facă Turc. Iar tatăl auzind vorbele fiului său îl muștră și-i spuse să moară mai bine de o mie de ori decât să se lepede de legea lui. Atunci copilul zise gădelui „vrau să mor creștin, lovește” și îndată gădele îi reteză capul și lui ca și celorlalți. În sfârșit omori și pe părintele lor”. Trupurile lor fură aruncate în mare, iar capetele lor fură preumblate prin târg, apoi expuse înaintea marelui porți a seraiului unde stătura trei zile. „Ce inimă împietrită ar fi fost aceea să nu plângă atunci? Hai lume! cum se înșală oamenii și nu se pot sătura de dragostea ta, și la ce sfârșit îi aduce pe cei ce urmează voei tale? Fum și umbră, visuri și păreri este cinstea ta!”

Astfel peri Constantin Brancovanu.

„Numai ce ședea la Urta

Sau: cum înțelegea Constantin Vodă Brâncoveanu să facă politica Munteniei.

După ce se isprăvi șirul de domni în Muntenia din neamul Mușatinilor și Brancoveanul domniei din cele două țărișoare s'au născut de puțind stabilitate. Vremile acestor domnii sunt caracterizate de cronicarul Brâncoveanu în chipul următor: „Nădejdea Domnului este în cerul și ca încetul mării; acum este mare și se face nouri; acum este mare lină și se leagă tună”.

A fost însă un domn care a slădit cu iscusință nestatornicia asta a scaunului Brâncoveanu și mulțumită unei politici adânc socotite, a putut menține timp de 25 de ani pe scaunul Brâncovean. Acest domn este Constantin Brâncoveanu, iar politica sa este politica românească sănătoasă care se putea face într'un timp de

Convingerea „hospodarului” Brâncoveanu ca țara să iasă din evenimentele cari o mătură cât mai puțin sleită, bunăstarea dinlăuntru și o viață alterată, în afară să aibă puțini neamuri dacă se poate niciunul. Principiul politicii Brâncoveanului inspira din această politică avea să ducă la realizarea unei desăvârșite independențe a Țării Românești.

Țara Românească era tributară Turciei și forțele de cari dispunea Brâncoveanu nu erau drăznit să ia pe față o atitudine ostilă. Pe de altă parte știa că soliditatea scaunului său se baza pe deocamdată numai pe Turcia. Bogatul și puternicul mulcomit, ca nici un alt predecesor al său, Brâncoveanu turcească și s'a obligat chiar să plătească o sumă ciumă și mai mare, — adausul nou de hărăz scos din o nouă dare pe țară, văcărutul, și să plătească în vremea aceleia amintește cu cludă că Brâncoveanu a scornit văcărutul, acest vâcăr de dare l'au impus toți Domnii, chiar și în vremea lui Brâncoveanu (Despre văcărul vezi scrisoarea lui Brâncoveanu din 1707 publicată într'alt loc al ziarului).

Cu siguranță a intrat în legătură cu țările Rusii, Leșii și Tatarii, dar de câte ori a săvârșit năzuințele de expansiune ale acestor neamuri și peste corpul Munteniei, de atâtea ori a porni Poarta pe picior de războiu împotriva

Brâncoveanu este un Vodă român din vremea cari înțelegeau să facă politică „în stilul” Brâncoveanului, lege peste hotare prietenii, alianțe cari pot să aducă numai o întărire a țării.

Dar iată-l pe Vodă cu toate planurile politice la o mare răspântie. Izbucnește războiul cu Rusia și Poarta, și e vorba ca ciocnirea să se întâmple undeva lângă Prut. Rusia, în temeiul alianței făcute sub mână cu Brâncoveanu, îi solicită sprijinul și armate, Turcia, ca stăpână a Munteniei, îi solicită să-și alăture oastea armatei turcești. Vodă chibzuiește: care-i mai tare, Turcu ori Rusia? Lupta între Ruși și Turci se dă în anul 1711, iar Vodă încă tot chibzuiește, ca să se adunată la Urlați....

Cronicarul lui Vodă, Radu Popescu, scrie cu dragoste pentru stăpân e nemărginită, în cronică: „nu vrea să meargă nici spre Turci nici spre alta, ca să nu i se întâmple vreun rău măcar că mulți îl îndemnau să meargă în Turcia iar el nici cum nu vrea; numai ce ședea la Urlați....”

La Stănilești au fost înfrânți „Moscolii”. Poarta n'a luat în nume de rău lui Vodă că nu i s'a alăturat cu oastea. Nu putea înțelege enigmatică ședere la Urlați a lui Vodă, căci știau Moscolii atunci poate Vodă stătea și pe tronul Țării Românești, și atunci Poarta....

Sănătatea politicii lui Brâncoveanu în vremea tr'asta constă: a știut aduce țara la bunăstare materială, la îmbogățire, la cultură și situație

ternă a știut-o apăra împotriva vecinilor hrăpăreți prin o politică externă înțeleaptă.

Conducătorii destinelor Regatului român au în Constantin Vodă Brâncoveanu un stătuitor — d'ou-tre tombe...

O scrisoare a lui Constantin-Vodă Brâncoveanu.

Multe și frumoase, în vremea celei mai mari desăvârșiri a limbii literare românești, sunt scrisorile lui Constantin-Vodă Brâncoveanu. De însemnătate politică însă, prea puține. Trăind în vremuri grele, omul era lăsat și mai degrabă lăsa altora grija acestui scris primedios. Întâmplător, una din scrisorile lui către vecinii Brașoveni, pe cari-i îmbogăția cu comenzi, are și cuvinte de părere de rău pentru suferințele unei țări împovărate. (Ediție: Iorga, Brașovul și Românii, pp. 371-3.)

† Io Constantin Voevod cu mila lui Dumnezeu Domn al Țării-Românești.

† Cinstiților și ai noștri buni prieteni și vecini de aproape, în toată vremea de bine voitori, dumnealor tot cinstitul Sfat al cinstitei cetăți Brașovul, sănătate și tot binele poftim d-voastră dela Dumnezeu cinstită cartea d-voastră, ce ați trimis, ni-au venit, și de a d-voastră întreagă sănătate înțelegând, bucuratu-ne-am și am dat laudă lui Dumnezeu. Alalte ce ați scris d-voastră, am înțeles, cum că ați înțeles d-voastră că aici, în țara noastră, au ieșit o dajde de dobitoace, ca să dea tot omul, și ne poftiți d-voastră, pentru oamenii de țara d-voastră ce au dobitoace aici, în țară, ca să nu să supere. De aceasta credeți-ne d-voastră că cu tot adevărul zicem că noi suntem cei cari mai mult am vrea și am pofti să nu se supere, necum acela ai țării d-voastră, ce s'ar fi aflând aici, ce nici pământeni noștri. Dar ce să facem? Pentru multele păsuri și mari cereri și grele porunci ce avem dela cel ce ne stăpânesc, care unul Dumnezeu știe în ce greu ne aflăm și cu câtă datorie s'au încărcat ceastă biată țară; — pentru acela s'au făcut socoteala cu tot Sfatul boierimii țării noastre, de s'au scos această dajde de dobitoace, găsindu-se cu socoteala că aceasta este și bună dreptate la toți, nu se face nimănuș nici o strămbătate, fără cât, cine cât dobitoc va avea, să și-l plătească, precum s'au rânduit. Și așa s'au socotit: tot omul, ori pământean, ori străin, câți se vor afla ca să aibă dobitoace în pământul acesta, să ajute cu toții la aceasta, ca să se poată ridica pászurile și poruncile stăpânilor ce ni sunt asupră: începând întâi dela noi însine, vitele noastre ce avem, domnești, le plătim, și toți boierii cei mari, și mânăștrile toate, și arhierii, și toți, dela mare până la mic, cum am zis dumneavoastră mai sus, nimănuș măcar o vită nu se scutește. Inșă, măcar că inșuși noi ni plătim dobitoacele noastre ce avem, și alalți boieri toți, iar încăși pentru dobitoacele ce sunt ale dumnealor judeților, fâlnogilor¹⁾, am poruncit să li dea pace, de vreme ce așa s'au socotit: ce vor fi dobitoace boierești, cum ale gubernatului²⁾ și ale altor boieri, nemeși mari, să nu se supere. Și așa împreună vor fi nesupărate și ale dumneavoastră, judeților și ale fâlnogilor, iar alalți mai prostime, câți se vor afla în pământul nostru cu dobitoace, vor să dea toți: nu se poate într'alt chip. Căci nu doar că sunt trecuți dincoace acum de curând, ce de câtăva vreme se află veniți și așezați aici în țară, și se hrănesc și ei bine, ca și cești pământeni. Și veți ști d-voastră și aceasta că cei ce ne stăpânesc, ne și mustrează, și ni zice că aici, în țara noastră, s'au strâns atâta sumă, și din Țara Ungurească, și din alte părți, și, pentru acest nume mare ce s'au făcut că e țara aceasta plină de om, cu atâta mai mult și stăpânii cer cât nu este prin putință, și obiceiurile ce avem mai dinainte, de se știa ce da țara pe an, le-au stricat pe toate și le-au înălțat, — cât numai Dumnezeu cel milostiv să dea putere săracilor pământului acestuia! Pentru acela s'au socotit la un păs ca acesta să ajute cu toții. Și, după aceasta, dând Dumnezeu să mai răsuflăm, nu vor mai avea de aceste supărări, nici aceștia de țara d-voastră, nici pământeni noștri. Și, cu aceasta sfârșind, mila lui Dumnezeu să fie cu d-voastră.

Scris în Târgoviște, Ghenarie 13, leatul 7215 (1707).

De bine voitor d-voastră

IO CONSTANTIN VOEVOD.

Cinstiților a noștri buni prieteni și vecini de aproape, în toată vremea de bine voitori, dumnealor tot cinstitul Sfat al cinstitei cetăți Brașov, cu multă sănătate să se dea³⁾.

¹⁾ Fruntașilor.

²⁾ Guvernatorul Ardealului.

³⁾ Din: N. Iorga, Scrisori domnești, pp. 163-6.

Tratatul dela București.

Blocul balcanic.

Vizita lui Talaat-bey la București a adus din nou în discuție chestia blocului balcanic. Aci domnește convingerea generală, că actualul războiu european deadreptul împinge statele balcanice la încheierea unei alianțe.

Prezența lui Talaat-bey în București e în legătură cu aceste tratative, cari s'au început acum câteva zile între statele balcanice, în baza concesiunii reciproce.

În același timp Talaat-bey, președintele camerei otomane, continuă tratative și cu d. Zaimis, fost prim-ministru grec, în scopul aplinării conflictului ivit în cauza insulelor. Dar, de altfel, obiectul tratativelor dela București nu-l formează numai chestia insulelor. Cu acest prilej, adevărat, toate părțile interesate vreau să stabilească o înțelegere definitivă relativ la chestia blocului balcanic.

Presupunând, că dreptul de liberă acțiune a celor trei state — România, Turcia și Bulgaria — nu va fi tulburat, blocul balcanic se va înființa sub următoarele condițiuni:

1. Grecia va fi obligată să retrocedeze Turciei insulele în litigiu, iar Bulgariei să-i retrocedeze Cavalla. În schimbul acestor concesiuni Greciei i se va recunoaște integritatea teritorială, apoi i se va da Epirul.

2. Serbiei i se va lua Macedonia și se va preda Bulgariei.

3. România nu reflectează la nici o mărire de teritor în Peninsula balcanică, însă în schimb cere mână liberă pentru viitoarele operații la nord, cari vor deveni necesare probabil încă în decursul actualului război, dar în tot cazul la sfârșitul războiului. Iar, aceasta este nu numai interesul României, ci al tuturor statelor balcanice aliante.

Grecia declară că acceptează și ea aceste puncte pentru a putea intra în blocul balcanic, dar intrarea Greciei va suferi întârziere din cauza protestului Bulgariei, care declară că nu poate fi membru al blocului un stat care dela în prezent sprijinește un stat în stare de războiu. La aceasta Grecia declară, că alianța ei cu Serbia nu o obligă să o ajute pe aceasta în contra monarhiei, ci dacă afară de monarhie Serbia e atacată de un alt stat balcanic.

Guvernele român și otoman au declarat, că acceptă această interpretare de alianță din partea Greciei, deoarece această atitudine a Greciei nu atinge deloc pacea dela București.

Războiul.

Turcia.

Constantinopol. — În chestiunea cumpărării vapoarelor de război „Goeben” și „Breslau” reprezentanții Franței, Angliei și Rusiei au cerut deslușiri dela guvernul otoman. Poarta a răspuns că flota turcească nu plănuiește deodată cu cumpărarea celor două vase nici un atac, ci are de scop numai întărirea situației Turciei, întocmai ca și mobilizarea trupelor de pe uscat. Reprezentanții celor 3 puteri n'au fost mulțumiți cu acest răspuns și au declarat că în viitor vor urmări cu deosebită atenție ținuta Turciei.

Berlin. — Agenția Wolff află că Turcia va rămânea nepăsătoare în fața demersurilor amenințătoare ale Rusiei și Angliei. Cât privește Dardanelele, nici o amenințare nu poate s'o înfrice, pentru că din nou li s'au adăugat forturi redutabile. În Armenia, Persia și India propaganda musulmană împotriva Rusiei și Angliei este foarte intensivă.

Constantinopol. — Cu privire la înapoierea celor două vase „Sultanul Ozman” și „Resadie” capturate de Englezi, ambasadorul englez de aici a făcut declarație care însă n'a mulțumit cât de puțin opinia publică răscolită a Turciei. Presa turcească unanim avertisează Anglia că dacă aceasta vrea să spele pata de rușine și să înceteze de cu vreme agitația din lumea musul-

mană, atunci îndată, nu după război!, să înapoieze Turciei cele două dreadnought-uri.

Ambasadorul japonez părăsește Viena.

(A. T. U.) — Ambasadorului japonez din Viena, Aimaro Sato i s'a înmănat scrisorile de acreditare, iar ambasadorul austro-ungar din Tokio Müller a fost rechemat.

Complicații.

Viena. — „Politiken” din Copenhaga anunță, că flota Statelor-Unite a plecat spre insulele Philippine. Cercurile competente din America, trag la îndoială, că Japonia să poată ataca Kiaociau, deoarece acest fapt ar fi considerat *casus belli* de către Statele-Unite.

Venetia. — „Gazetta di Venezia” anunță, că pretențiunea Japoniei, ca Germania să evacueze Kiaociau, o silește pe Italia să intre și ea în războiu, și anume să declare războiu Angliei, aliata Japoniei.

Neliniște în Paris.

Viena. — Ziarul „Neues Wiener Abendblatt” e informat din cercurile diplomatice, că știrea despre răscoală în Paris, e neîntemeiată. Adevărat că între locuitorii se observă oarecăr ingrijorare, dar răscoală nu s'a întâmplat.

Ziare germane în Belgia.

Berlin. — Ziarele în întreagă Belgia, — afară de Antwerpen — apar în limba germană.

Cavaleria din India în Europa.

„Reichspost” e informat că ministerul de războiu englez a dat ordin ca din India să se aducă două corpuri de armată și o brigadă de cavalerie.

Averile japoneze din Germania.

După o telegramă din Berlin toate averile statului japonez depozitate la băncile germane au fost secestrate.

Capitularea Gent-ului.

Berlin. — După știrile sosite peste Amsterdam paza orașului din Gent a fost dezarmată, armele au fost duse în Antwerpen, iar orașul e pregătit să capituleze.

Aeroplan deasupra canalului Măneci.

Boulogne. — Oficios se anunță, că deasupra canalului Măneci s'a văzut un aeroplan. La Boulogne se aud bubuituri de tun dinspre răsărit.

Tunuri franceze în Germania.

Strassburg. — Agenția „Wolff” anunță, că înaintea palatului împărătesc sunt așezate 9 tunuri luate dela Francezi, 4 în lupta dela Mülhausen, iar 5 în lupta dela Weilerthal.

Karlsruhe. — În parcul castelului sunt așezate 12 tunuri luate dela Francezi, pe cari le-au luat trupele din Baden.

Pierderile franceze la Mülhausen.

Viena. — După știrile sosite peste Elveția, pierderile Francezilor la Mülhausen ar fi mai mult de 10.000 morți și răniți.

TARUL LA CARTIERUL GENERAL.

București. — După știrile sosite aici mobilizarea armatei rusești în Basarabia e deplin terminată. Tarul a plecat la cartierul general.

Neutralitatea Albaniei.

„Corriere d'Italia” scrie că marile puteri au garantat neutralitatea Albaniei în interesul echilibrului politic în Marea Adriatică. În consecință atât Franța cât și Anglia vor avea să excludă Valona din operațiunile lor pe mare.

(Se răspândise adevărat vestea că flota franco-engleză ar fi ocupat portul dela Valona).

Înaintarea Rușilor în Prusia de Nord.

Trupele rusești cari au fost slăbite la Gumbinen de către trupele germane în defensivă, înaintează mereu spre apus. Comandantul garnizoanei din Insterburg a lansat o proclamație către locuitorii orașului, în care le face cunoscut că Rușii se apropie și într'o săptămână vor

